

Előfizetési feltételek:
 Vidékre postán vagy helyben hához
 (hordva.)
 Egész évre 16 frt. Fél évre 8 frt.
 Negyed évre 4 frt.
Egyes szám 6 krajczár.
Hirdetmények díja:
 6-hasábos petitor egyezri hirdetésnél 12,
 kétszerinél 10, háromszorinál 8 kr.
 A nyitási petitor 50 lr.,
 helyesdj külön 30 kr.
 Hirdetmények elfogadtatnak a ki-
 adóhivatalon kívül egyedül **Hausen-**
stein és Vogler hirdetéstelveteli
 hivatalában. Budapest: Jorothy-utca
 5. sz. 1. em. Bécs: Wallfischgasse 10. sz.
 Prága: Graben 27.

KÖZÉPPÁRT

Politikai napilap.

Szerkesztői iroda:

Bélváros, kalap-u. 15. sz. 1. em.
 A lap szellemi részét illető minden köz-
 lemény a szerkesztőséghez intézendő. —
 Bermentelen levelek csak ismert e-
 zektől fogadtatnak el. — Kéziratok nem
 adatk vissza.

Kiadóhivatal:

Bélváros, Lipót-u. 2. sz. földszint (Ker-
 tész József könyvnyomdai irodája)
 hova a lap anyagi részét illető közleme-
 nyek (előfizetési pénzek, hirdetmények
 kiadás körüli panaszok) intézendők.

Az új negyed alkalmával kérjük ügybarátainkat és lapunk tisztelt olvasóit, a lap szétküldése körüli akadályok elkerülése céljából, az előfizetések postautalvány által eszközözlendő mielőbbi szíves megújítására.

Előfizetési feltételek:

Egész évre (ápril—márcz.) 16 frt.
 Fél évre (ápril—sept.) 8 frt.
 Negyed évre (ápril—jun.) 4 frt.

Az előfizetési pénzek küldendők: Kertész J. könyvnyomdai irodájába, (bélváros, Lipót-utca 2. sz.); hová a hirdetések, reklamátiók, s más, a lap anyagi részét illető közlemények és főlészólások is intézendők.

Budapest, ápril 2.

Míg országgyűlési képviselőink távol a parlamenti küzdortól választóik körében töltik husvétii szünidejüket, addig itt a központban valahára elkészült a választási törvényjavaslat, melynek alapján — elfogadása és szentesítése esetében — már a legközelebbi évben fogják az új választásokat megtartani.

A kész törvényjavaslat még e hó végén fog a képviselőház elé terjesztetni. A „Hon“ értesítése szerint ez nem lesz novella, hanem egészen új törvény, melyben hiányozni fog a választókertületek új beosztása, mi az ország közigazgatási főlészólásával együttesen fog megállapítani, de tartalmazni fog intézkedéseket a választásoknál előforduló megvesztegetések és visszaélések ellen. A census, idézett lapjaink szerint a régi marad, a kormány fog ugyan némi emelést megkísérteni, azonban nem fog ahoz szigoruan ragaszkodni.

Az ilykép röviden jelzett törvényjavaslat ellen, ugy amint az eddigiekből ismerjük, véstünkrol alig lehet kifogásunk, sőt helyesljük a fönt jelzett értelemben nyilvánult ragaszkodást az eddigi censushoz.

Hazánkban a suffrage universel behozatala, a józan politikai belátás szerint nemesak időelőtti lenne és népünk általános műveltségi állapotának tulbecsülését árulná el, hanem káros is volna, mert ép azon elemnek meggyöngyítésére, sőt megsemmisítésére vezetne, mely elem van tulajdonkép hivatala nézetét és törekvéseit a választásoknál érvényre juttatni. Hitünk szerint nem fog a létező pártok közül egyik sem komolyan, a siker kivívására eltökélt szándékkal az általános szavazati jog behozatala végett a parlamentben sikra szállni.

Miként az általános szavazati jog törvénybe foglalását, hasonlóképen a census fölemelését nem lehet pártolni. A nagyobb census esökkenténé a választók számát, de tetemesen nagyobbbitaná a proletariatus, mely eddigi politikai jogától megfosztva, megrövidítve látta magát és elégtelenséget táplálha az alkotmányos intézmények ellen.

Mi nem vagyunk a rohamos haladás barátai, de szeretünk a fömállóhoz ragaszkodni; kell ott, hol azt kívánják tőlünk, hogy egy lépést visszafel tegyünk. Az általános szavazati jog és a census fölemelése jelen viszonyaink közt végletek lennének, mely két véglét közti közép-ut az eddigi census föntartása.

A megvesztegetések és visszaélések elleni intézkedések, tekintettel azon roppant mérvü demoralisatióra, melyre az eddigi választások alkalmul szolgáltak, fölötte kívánatosak; de csak ugy fognak ezek a kívánt célhoz vezetni, ha végrehajtásuk iránt szigoru felelősséggel fognak az illetékes hatóságok terhelteni. A korteskedések meg nem szüntethetők; megszűnésük egyenlő volna a politikai ügyek, a közérdek iránti legnagyobb részvétlenséggel, mi az alkotmányos élet megsemmisítését vonnámagaután; azonban mihelyt a korteskedés a polgári becsület föllázdozásával, a lelkiismeret és meggyöződésnek elaltatásával jár, szükséges, hogy a visszaélést és vesztegetést elkö-

vetők elleni szigoru intézkedések által törvényes módon rendes korlátaiba visszavezetessék.

Feltéve, hogy lapjaink híre valósulni fog, föntartjuk magunknak, miszerint a választási törvényjavaslatra annak idejében vissza fogunk térni.

— **A közös budget előirányzatáról** írja az „Ung. Corr.“, hogy a tavalyihoz képest mutatkozó 600,000 forinttal magasabb követelést, az élelmiszerek ártölemelése és a vámjövödelem tetemes esökkentése folytán miniszterink meg nem akadályozhatták, a nevezett lap szerint azonban, a delegatiók által esetleg a 600,000 forintot tul is eszközözlendő törlésre nem fognak a közös kormánynál legyözhetlen ellenszegüléssel találkozni.

— **A pénzügyi miniszterium burocratikus köreiben** nagy rémülést okozott az „Ung. Corr.“ szerint egy esekély, de jellemző eset.

Egy osztály valami vasuti dologban a pénzügyminiszter elébe terjesztett egy ügydarabot, melyet következő „indorsatummal“ kapott vissza: „Láttam és roszaalom, hogy az osztályhoz 22-dikén érkezett ügydarab csak 27-dikén intéztetett el.

Képzeltetni a tisztviselők csudálkozását, ugymond az idézett lap, akik egy 5 nap alatti elintézést nagyon gyors munkának vélnék.

Mi pedig hozzátesszük, hogy valóban ideje volt, hogy találkozt volna, aki a mindent zibbasztó burocratia nyakára lépjen.

— **Minisztertanács tartatik ho'nap az „Ung. C.“** értesítése szerint.

A kabinet alakulása óta, ugymond az idézett lap, ez az első minisztertanács, melyben kormányzati ügyekkel foglalkozandnak.

Tárgya a minisztertanácsnak azon előterjesztések megállapítása, melyek az országgyűlés elébe kerüljenek a szünet után, s mind azon ügyek melyek ez tllészakban még elintézendők.

Ugyan e lapban olvassuk, hogy az egyes miniszterek még nem foglalkozhattak a 9-es albizottság munkálatával, mely még ki nem kerülvén a nyomdából a kormányknak készbesítve sem lett, azonnal ennek megtörténte után az egyes miniszterek a munkálat alapján készitendnek tárcájukra vonatkozó beható előterjesztéseket, melyek a minisztertanácsban tárgyalatván, keretjét fokják képezni az eszközözlendő reformoknak.

— **A horvát országgyűlés összehívatasáról** szóló hír annyiban alaptalan, hogy az országgyűlés e hóban nem fog összehívulni.

— **A közös költségvetésén,** a „N. Fr. Presse“ jelentése szerint, a minisztertanács tetemes törléseket eszközölt, így a külügyminiszteriumnál a „rendelkezési alap cím“ alatt 100,000 frtot törölt. — A hadsereg rendes szükséglete 93.431,676 frtot, a bevétel 4.698,816 frtot tesz, a fedezendő hiány tehát a rendes budgetben 88 millió 732,860 frtra rug, a miben az élelmi szerekért való 1.700,000 frtnyi szükséglettelbblt bennfoglaltatik. A rendkívüli szükséglet 6 milliót tesz.

— **Ghycozy Káimán** pénzügyminiszter tegnap Bécsből, gr. Szapary Gyula belügyminiszter Fegyverekről Budapestre érkeztek.

Chaisi, Weissi, és Zeede, — mi az? kérdi az olvasó, nem más, mint a „Saturday Review“ szerint három magyar miniszter neve, még pedig ugy látszik, hogy Ghycozyt Zichyt és Szendét nevezték el ily szépen, mert a többi miniszterek nevei meglehetősen híven vannak adva.

Párisi levél.

Márczius 29.

Már azt kezdtem hinni, hogy a márczius 18-ik parlamenti esemény nem volt sem „manoeuvre“, hivatva a közfigyelmet a chiselhursti aktusról más tárgy felé irányozni, sem pedig oly általános izgatottságot előidézett tény, minőnek én láttam lenni, és hogy csak én voltam ama szerencsés vagy szerencsétlen, oly emberekkel találkozni csakis, kik mindnyájan e tárgy felől nyilatkoztak és elmélkedtek. Ugyanis a 19-ki lapok, szokásuk ellenére, az egész dolognak különböző motívumokból ugyan, nem tulajdonítottak valami nagy horderőt. Csudálkoztam. Nem tudtam magamnak ezen tüneményt megmagyarázni. Ezen tünésemen csak egy napig tartott, mert már 20-kán az összes párisi sajtó, minden kivétel nélkül, csakis ezen ténnyel foglalkozott, fényesebb lett a napvilágánál, hogy dyagnosissom nem volt hibás.

Azóta szakadatlanul foly mai napig az elmélkedés a septennatus jogossága, Broglie belügyér nyilatkozata és a

köztársasági elnöknek hozzá intézett levele felől, melyben őt a parlamentben tartott beszédjeért üdvözli, egyszer-smind föntartván mindazt, mit a kereskedelmi törvény-szék előtt mondott. (Tudvalevőleg körülbelül azt mondta, hogy hét évre hatalommal föl lévén ruházva, ezt ez idő lefolyásig mindenestre föl fogja tartani.)

Mindakét nyilatkozat annyival is inkább vált kike-rehetetlenné, mivel a royalista táborból fölszóltat Caze-nove de Pradine, a szószékről, a párt-aspiratiót egészen leplezetlenül mondta ki és a kormány elnökét egyenesen gyanusította, hogy a királyt a septennatus ajtaja előtt nem fogja vártni és nem fogja, mint egyszer Malakoffnak, mondani: „j'y suis j'y reste.“

A kormányknak egy harmadik tagja, Fourton köz-
 oktatási miniszter, szintén fölhasznál egy alkalmat, a je-
 lenlegi politikai viszonyok fölötti nézetét elmondani. —
 Ugyanis, midőn a „Cirque d'hiver“ ben az „Association
 polytechnique“ nek évenként kiosztatni szokott díjakat
 átadta egy hosszas és általános tetszésben részesült beszé-
 det tartott, melynek vége így hangzott: „Legyenek arról
 meggyöződve, hogy az elnök, akárhik is legyenek taná-
 csosai, hét éven keresztül a közmunkák rendszeres foly-
 tatását, az ipar erősítését, egy szóval a nemzeti munká-
 ságnak szabad és hatalmas kiterjedését mindenestre
 és minden erejéből elősegíteni.“ Legjobb nyilatkozat ez,
 mely e tárgyban ez ideig történt, mivel leginkább mut-
 ja, mint az természetes is, hogy a kormány magát nem
 tartja változhatatlannak, de igenis az elnök személyét.
 „A kárhik legyenek is tanácsosai“, rövidben
 és correctebben alig lehetett volna az ez idő szerinti
 politikai tényállást festeni.

Ezen különböző enuntiatiók következtében a harez
 az egyes pártok és a kormány között megint kitört és
 ezek kezdek már most erejüket megpróbálni.

A royalista lapok Mac Mahont azzal vádolják, hogy
 állását mint köztársasági elnök igen komolyan fogja
 föl, nyíltan kimondják, hogy csalatkoztak benne,
 és hogy elmulasztott egy szép alkalmat: hallgatni. —
 Ezen nyíltságukért az ország részéről nekik csak közö-
 netet lehet szavazni, mert legjobban mutatja, mily czel
 lebeg szemök előtt, és hogy akkor könnyelmü játékok
 ütök, midőn a septennatus megszavazása alkalmával,
 ennek létrejöttéhez ők is hozzájárultak. Eme vád tehát
 csak arra fog szolgálni, hogy az elnök személye iránti
 tiszteletet öregbítse, míg az ország őket még gyanusabb
 szemekkel fogja kísérni. Azt is beszélük, hogy Frohs-
 dorfból levelet várnak, melyben Chambord gróf őket
 maguktartásáért üdvözölni fogja.

A szélső balnak 84 tagja a jelen országgyűlés föl-
 osztatását és egy új constituáló nemzetgyűlés összehívását
 kérelmezte, de ezen kérelmet sem kell valami nagyon
 komolynak venni és inkább szemfényvesztésnek lehet
 nevezni ezt is, miután ez idő szerint még senkinek sem
 lehet azon jogot tulajdonítani, hogy a nemzetgyűlést föl-
 oszlathassa.

A bonapartisták haragja sem kicsi, mivel látják,
 hogy a kormány a tréfát nem érte a Chiselhursti demon-
 stratióban részt vett állam hivatalnokok ellen a törvény
 szigorát vette alkalmazásba.

A harez mikénti fölvételét legjobban illusztrálja azon
 képviselőházi ülés, midőn a „községi tanács“ ok hatalmá-
 nak, az új községi törvény megszavazásáig való meg-
 hosszabítása volt napirenden.

A törvény előadója egyenesen a kormányjavaslat
 ellen nyilatkozván, egy homlokegyenest ellentében álló
 határozatot hozott javaslatba, melyet azonban 377 szava-
 zattal 302 ellenében elvetettek. Szavazás után több roya-
 lista, kik a határozat ellen szavaztak eltávozáván, az oppo-
 sítói név szerinti szavazást kért, és oda hagyta a termet,
 ezáltal határozat hozatalra képtelenné akarván tenni a
 házat, miután a szabályok értelmében 370 tag jelenléte
 szükséges.

Az elnök látván ezen „strike“-ot, maga is szavazott,
 ugy hogy a 35 hígadtabb és a kormány javaslata ellen
 szavazónak hozzá számításával, 379 tag vett részt a sza-
 vazásban, és ezáltal az egész demonstratio vízbe esett, és
 a kormány újból győzelmével végződött.

Nekem különben mindig ugy tetszik, hogy ezen
 harez csakis a „si vis pacem para bellum“ féle teoriából
 veszi eredetét, és hogy az tulajdonképen csak egy tak-
 tika, — mely a kormányt arra akarja kényszeríteni, hogy
 már most egy párttal compromisáljon, és ez által az új
 constitutionális törvények mikénti létrejöttét biz-
 tosítsa.

Mondassék-e ki a republikánus kormányforma
 elv gyanánt, vagy pedig csak az, hogy a köztársas-
 ság és annak elnöke 1878. november 19-ig változ-
 hatatlan? E körül foly nézetem szerint most a harez;
 hogy pedig ezen két formulatio között mennyi elvi elté-
 rés van, nem szorult bővebb magyarázatra mint az sem,
 hogy az egyik, vagy másik, mely párt közreműködésével
 jön létre.

Das ist des Pudels Kern.
 Epen szerencsétlen erőlködésnek lehet nevezni egy
 royalista Dahiret, tegnapelőtti gyűlésben beadott azon
 javaslatát, hogy mondassék ki, miszerint jövő június 1-ig
 a nemzetgyűlés a kormányforma fölött határozni

Chaisi Weissi

köteles, de ezen indítványa mégis a legkülönbözőbb és legellentesebb pártokat indította újból arra együttesen a kormány ellen szavazni és ma már nyíltan vádolják a radikális lapok azon képviselőket, kik, vagy nem szavaztak, vagy pedig a javaslat ellen, mivel mondják így megint egy szép alkalmat elszalasztottak a kormányt megbuktatni.

Ilyen hangulatban térnek a képviselők egy néhány heti szünetre a Penatesekhez. Adja Isten, hogy a szép keresztényi ünnep a pártszenvetély által nem annyira érintett családi körben való tartózkodás tulságos ideges-ségüket meggyógyítsa és több komolysággal térjenek vissza, mert komoly és a nagy horderejű munka vár rájuk.

Barcsay K.

A IX-es albizottság jelentése a 21-es bizottsághoz.

(Folytatás.)

A vasuti kamatbiztosítási összegek 1875-re 12.600,000 frt, 1876-ra 11.200,000 frt, 1877-re 9.800,000 frt.

A kamatbiztosítási összegek ezen előirányzata a miniszterium azon nézetén alapszik, hogy a vasutak forgalma évről évre 10%-val emelkedvén az évi tiszta jövedelem is ezen arányban fog növekedni, és így az állami kamatbiztosítás összege előreláthatólag ez arányban száll. — Azon nagy terhet, melylyel a vasuti kamatbiztosítás államháztartásunkra évenként nehezedik kormányzati vagy törvényhozási intézkedések által csak két uton lehet kisebbé tenni:

az egyik a tarifa kérdés szabályozása
a másik a vasutak üzleti kiadásainak megfelelő lezállítása.

A bizottság átván hatva azon meggyőződéstől, hogy a vasuti tarifa kérdést, fölfogva azt egész közgazdasági fontosságában, nemcsak a kormányzat terén kell éber figyelemmel kísérni és tüzetes intézkedés tárgyává tenni; de szükséges lesz a főbb irány elveinek törvényhozási megállapítása is.

Ezen kérdés tehát minden körülmény gondos tekintetbe vétele mellett minden tényező mérlegelésével kimerítő, a kérdés egész horderejét felölölő tanulmány tárgyává teendő és annak alapján oldandó meg úgy, hogy a jelenleg fűnálló aránytalanságok kiegyenlítessék a nemzetgazdasági tekintetek a kereskedelem és a forgalom érdekei egy felől megóvassanak, de ezek másfelől az államkincstár pénzügyi tekintetével is lehetőleg összhangzásba hozassanak.

A vasuti tarifa kérdésnek czélszerű és teljes megoldása valamint a vaspályák üzleti költségeinek lezállítása czélszerűen alig történhetik meg a nélkül, hogy egy másik összes forgalmi és közlekedési viszonyaink szempontjából nagy horderejű kérdés is meg ne oldassék.

Ezen fontos kérdés a kisebb pályák kezelésének és üzletének összeolvasztása — és ennek alapján a vasuti vonaloknak helyesebb és czélszerűbb csoportosítása és általában üzleti tekintetben a vasuthálózatnak néhány nagyobb vonalokká összesítése.

Az albizottság fűlhívja a miniszteriumot, hogy addig is míg ez megtörténhetnék és a nemzetgazdasági érdekek szempontjából is megengedett általános tarifa szabályozása történhetnék, egyes társulatok árszabályzata a forgalom érdekeinek megóvása mellett nem lenne emelhető?

A miniszteriumtól nyert kimutatások és előterjesztések szerint az észak-keleti és alföld-fiumei vasuti társulatoknál mint olyanoknál, melyeknek tarifája legalacsonyabb, eszközölhető egy bizonyos árszabály emelés, a melynek eredménye az 1872-iki forgalmi alapokon 769,000 frt jövedelmi többletet tesz ki.

Az albizottság tekintve egy felől a forgalom természetét, másfelől a törvényes viszonyt, mely ezen vasutak és az állam között fűnáll, nem meggyőzően részéről azon nagyra épen nem nevezhető eredményt tovább, a melyet a miniszter mint a tariffaemelés által most már elérhető jelet ki;

megjegyzí egyébiránt, hogy az ily módon elért eredmény jó évek s a forgalom emelhető fokozódása alapján 1876. 1877-re már tetemesen nagyobb összeget fog képviselni.

Miután azonban az albizottság meggyőződése szerint gyökeres orvoslás csak úgy lesz létesíthető, ha a szerzett, s némely újabb megnyílt vonalokra nézve ezután szerzendő tapasztalatok alapján a tarifa kérdés teljes egészében oldatik meg, a mi ismét csak az esetben fog czélhoz vezetni, ha vasutaink általában az üzlet és kezelés szempontjából újra fognak czélszerűbben csoportosíttatni.

A miniszterium felszólítandó lenne, hogy azon módokat, melyek ezen czélok elérését biztosítják, és azon eljárást, mely ez irányban követendő lenne és az eredményt minél előbb biztosítani képes, vegye komolyan fontolóra.

Vegye egyszersmind fontolóra s a mennyiben a felügyeleti jog körébe esik hajtsa végre, a mennyiben azonban meggyőzően javaslatba mindazon módokat, a melyek által a kamatbiztosítással ellátott vasutaknál az államgarantia terhe könnyíthető.

Ezen gyökeres reformok hatását azonban előre biztos alapokon kiszámítani nem lehet, valamint nem határozható meg azon idő sem a melyben annak létesítése remélhető és így az ezen uton elérhető jelentékeny megtakarításokat ezáltal a mérlegbe fel nem veszi.

Igyekedni kell azonban, hogy mielőbb keresztülvethessék, egész erélylyel fel kell használni az erre vezetők eszközöket.

Megjegyzí azonban, hogy a kamatbiztosítás nagy terhet azon körülmény teszi meg súlyosabbá, hogy a vasutagondozási rendszer nem a brutto, hanem a társulatokra nézve kényelmesebb és előnyösebb, az állam pénzügyi érdekeire nézve azonban mindenestre hátrányosabb netto jövedelmi alapra helyeztetett, — a mennyiben jövedeleme is kamatbiztosítás mellett engedélyezettének meg vasutak, a netto jövedelem helyett a brutto jövedelem rendszerére kell átmenni.

A közmunka és közleked. miniszterium

költségeire nézve a következő javaslatokat terjeszti az albizottság elé:

Kamatbiztosítási számszék. Az albizottság elismeri szükségét annak, hogy a kamatbiztosítással ellátott vasutak számadásai, szigorúan vizsgáltnassanak át és ez irányban az állami felügyelet kellő pontossággal és az államkincstár érdekeinek szigorú érvényesítése mellett a lehető legtöbb eredménnyel gyakoroltassék, s így a maga részéről nem tesz kifogást az ellen, hogy ezen czél érvényesítésére szükséges költségek a költségvetésbe annak idején fölvéssenek.

Miután azonban jelenleg az állami felügyelet az illető közegek és hatóságok részéről egyidejűleg több irányban gyakoroltatik és így hiányzik azon összhang és összeköttetés, mely a sikeres működés föltételét képezi: az állami felügyelet akkép lenne szervezendő, hogy a számadások ellenőrzésére és megvizsgálására hivatott közegek és a felügyelet többi teendőivel fölrüházott hivatalok között szorosabb összeköttetés létesíttessék, hogy így az egyöntetűség és összhangzatos működés biztosíttassék.

A számszéknel egyébiránt netalán elkerülhetetlenül szükségessé vált munkaerő szaporítása közp. igazgatásnak és egyéb hivataloknál eszközözendő létszám lezállítása által eszközöltessék, hogy így az állampénztár újabb terhelhetése elkerültesék, és így a kamatbiztosítási számszék és kormánybiztosok költségeire az albizottság a folyó évre előirányzott összeget véli meghagyandónak.

Államépítészeti hivatalok és köutak föntartása.

Az albizottság e két czimre nézve azon összefűgésnél fogva, melyben azok állanak együttesen adja elő nézetét; még pedig először azon javaslatokat terjeszti elő, a melyeket a köutak föntartására nézve, mint a közgazdaság ezen ágazatában behozandó új rendszert indítványoz.

Az albizottság a köutak kezelését és fenntartását az önkormányzat hatáskörébe véli boesátandónak az állami felügyeletnek fenntartása mellett, melyet e czéllal részletesen szabályozni kell.

Minden meglévő köut fenntartása átadatnék a megyék kezelésé alá. A megyék ezen utvonalatokat a törvény által e czéllal kijelölendő forrásokból fogják fenntartani.

Törvény által határozandók meg azon utvonatok, a melyek stratégiai vagy egyéb közforgalmi tekintetéből országos fontossággal bírnak. Ezeknek föntartásához ugyanazért az állam az illető törvényhatóságoknak segílyt nyújt azon esetre, ha azokat többi utjaik föntartása mellett jó karban tartani saját forrásaik teljes kihasználása mellett sem képesek.

Az országos segílynek módját és mérvét törvény fogja szabályozni.

Uj utak építése a törvényhatóságokat illeti. Azon utvonatok azonban, melyeket a törvényhozás stratégiai vagy más országos tekintetűknél fogva országos utvonalakként rendel kiépíttetni államköltségűn fognak készíttetni, elkészűlvén azonban, föntartásuk a megyék kezelésé alá esik.

Arra nézve, mily források jelölendők ki a törvényhatóságok számára az utak föntartására az albizottság következő javaslatokat teszi:

Első sorban és első forrásul a közmunka értéke lenne kijelölendő.

A közmunka-ügy törvény által lehetőleg igazságos alapon rendezendő olyképen, hogy a szabályozás által munkaérték tekintetében éressék el azon eredmény, a mely ma is elérhető volna, ha a közmunka igazságos alapon vetetnék ki a megváltás teljesen állapíttatnék meg és teljesen kihasználtatnék.

A közmunka-törvény főbb elvei közül csak annyit tart ezáltal kimondandónak az albizottság, hogy a közmunka-érték a megállapítandó módokat szerint pénzben is leróható, s e munka-értéknek minő természetű utakra és minő sorrendben fordításáról is a törvény tüzetesen intézkedjék.

A közmunkában fekvő erőt tartoznak a megyék lehetőleg kihasználni és a mennyiben az utak föntartása igénybe nem venné, tartoznak új utat építeni.

Másodsorban az utvámot jelöli ki az albizottság a következő módon:

A törvényhatóságnak megengedtetnék, hogy oly utakon, melyek jó karban vannak és élénkebb forgalommal bírnak, úgy szintén költségesebb hidakon a miniszterium jóváhagyása mellett mérsékelt vámot szedhessenek, azon esetben azonban, ha a törvényhatóságok utjaik föntartására államsegélyt akarnak igénybe venni, a miniszterium által a vámszedésre köteleztessenek is.

Ezen két forráson kívül, az önadóztatást is azon forrásokhoz sorozza az albizottság, amelyekből a törvényhatóságok az utföntartási költségeket fedezhetik.

Azon törvényhatóságok, melyek a közmunka és utvámot az utföntartási költségeket fedezni és a szükséges új utakat kiépíteni nem képesek, költségvetésükbe a törvény korlátai között e czimben fölveendő összegből fedezhetik azokat. Amennyiben a törvényhatóságok kimutatják, hogy ezen három forrás teljesen kimerítettett már, és így az önadóztatás forrása is igénybe van véve: áll elő az állam segílyének esete azon utakra nézve, melyek abban a föntebbiek szerint részűlenek.

Az albizottság még két eszmét érint itt meg: Kívánatos, hogy a miniszterium annak idején gondoskodjék utrendőri törvényről és adjon ki annak idején az utépítésre nézve az ország viszonyaihoz és vidéki körülményekhez mért általános tájékozó szabályokat.

Hogy a föntebb vázolt elveiben körülírt rendszer életbeléptethessék, mindenekelőtt a közmunkatörvény meghozatala sürögösen szükséges.

Ha a közmunkatörvény a föntérintett irányban megalkottatik, ott hol, hol a forgalom nagysága azt jövedelmezővé teszi, vámok állíttatnak, az utak az albizottság javaslata értelmében a megyei kezelésbe lesznek átadandók. Ez által tekintettel arra is, hogy a megyei kezelés mellett az utföntartás kevesebb költségbe fog kerűlni, az államutak czimén fölveendő összegből már már 1875-ben 2.433,000 frt 1876-ban 2.500,000 frt lesz törölhető.

E mellett is még több mint két millió marad kormány rendelkezésre, Horvát-Szlavon országok szükségletén kívül. Ezen összegből oly törvényhatóságok segílyzetnek, melyek annyi állami fontossággal bíró köutal vesznek át, hogy azoknak föntartási költségeit többi utjaik föntartása mellett a közmunka és utvám forrásokból nem képesek fedezni.

Az albizottság nézete szerint az egész kérdés részletes megoldása után jelentékenyebb megtakarítások is eszközölthetnek az utföntartásnál, de nem akart az albizottság tovább menni, mint a meddig mehetni vélt a nélkül, hogy az utak föntartását veszélyeztesse.

Oly törvényhatóságok, a melyeknél a közmunka és utvám alapokból fölöleg fog mutatkozni, kötelezendők lesznek ezen fölöleg új utak építésére vagy rendszeres kezelésére, vagy általában közlekedési czélokra fordítani, valamint arra is kötelezendők, hogy a házi pénztárból bizonyos összegeket új utak vagy egyes esetekben nagyon elhanyagolt szükséges utvonatok vagy nagyobb hidak fölláttására fordítsanak.

Ami az államépítészeti hivatalokat illeti ezen czimnél nagyobb mérvű megtakarítások azonnal alig lesznek elérhetőek, a rendszer azonban alakítandó akkép, hogy az építészeti hivatalok a megyei mérnöki hivatalokkal olvasztassanak egybe és a köutak kezelésén kívül az állam és törvényhatóság által illetőleg azok költségén eszközölt vízi művek végrehajtása is ezekre bizassék; az állami felügyelet szempontjából az utakra nézve a 10. utfölygelő biztos valamint a vizszabályozást illetőleg is az állami felügyelet gyakorlására hivatott felügyelők megtartandók.

Ezenkívül az állami felügyelet a magántársulatok szabályozási munkálkodása fölött a törvény értelmében ezután is gyakorlandó lesz.

A rendszer ezen átalakítása után lesz az elérhető megtakarítások összege megállapítható.

Miután az államutak kezelése is átadatik a törvényhatóságoknak, az ut és vízépítész mérnökök a kormány által nevezendők ki, az átmenet módzatai tekintettel a jelenleg hivatalban levő megyei és állami mérnökökre részletes intézkedések által lesz megállapítandó, valamint szabályozandó a viszony, mely a mérnöki hivatal és az állandó bizottság között fűn fog állani.

(Folyt. követ.)

Külföld.

Budapest, ápril 2.

A francia kormány és nemzetgyűlés nagy sebbel-lobbal járt végére a Páris körüli erődítvények új-jaalakítására vonatkozó terv törvényerejére való emelkezésének. Ezen sietséget azonban korántsem lehet félre-érteni, s tán arra megmagyarázni, hogy Franciaország harcziás gondolatokat forgat elméjében. Mivel a fortokat ugyis előbb-utóbb helyre kell állítani, s a Páris körüli védvonalat jelentékenyen javítani kell, természetes volt a kormány sietsége, mert a törvényjavaslatot még a husvéti szűnődök előtt akarta megszavaztatni, hogy az erődítési munkálatokat még a tavasz első szakában megkezdethesse, s több ezerre menő munkásnak, kik épen jelenleg kenyérlétkül vannak, foglalkozást adjon. A törvényjavaslat feletti jelentés előadói a következő indokolta a javaslat sürögöségét: „Az hiszem nagyon sajnálatra méltó lenne, ha az ügy csak legkevesebb halasztást is szenvedne. Napnál világosabb, hogy az ilyféle munkálatokat, a mint nyilvánosságra hozatnak, azonnal végre kell hajtani. Kormányunk bölcsessége és politikájának elővigyázata a legnagyobb biztosítékot nyújtja a béke föntartására nézve, ez azonban nem hátráltathatja, ha egyáltalán akarunk erődítési munkálatokat végrehajtani, ezen munkálatok azonnal való megkezdését. Ha nem kezdjük meg azonnal, ha önök hat hét múlva újra akarják kezdeni ezen vitát, mire fog ez vezetni? Ezzel két, talán három hónapot vesztenének, s e közben a legjobb munkaidény elmúlna, s a most munkára váró tömeg széteszülök. S így körülbelül egy évet vesztenénk oly munkálatokra nézve, melyek, ismétlem nagyon sürögösek.”

E sürögöséget Charenton tábornok a többi közt így indokolta: „Igen, ha Elzász és Lothringen a miénk volna, ha Metz, ha Strassburg és Bitsch még Franciaországhoz tartoznék, Páris véde volna, s így nem kellene nagyon sietni. Szerencsétlenségünkre azonban határaink egészen fedetlenek, s egyszerre kell határaink organizálására és Páris nagyobb megerősítésére törekednünk. Mert meg kell gondolnunk, hogy az ellenség csak két napi járásföldre van l'áristól. Mi a békét akarjuk, föltétlenül békére van szükségünkn, hogy veszteségeinket kiverjük; de a béke föntartása két föltől függ, s hogy a békét föntartsuk, s magunk iránt tiszteletet keltsünk erre nézve legjobb mód, ha készen állunk minden támadás visszaverésére.”

Különlék.

Budapest, ápril 2.

(Hivatalos.) A vallás és közoktatási miniszter a budapesti m. kir. mintarajztanoda- és rajztanárképezdénél törvényhozási engedélyezett három új rajztanárjelölti állomásra Niklay János, Prenosyl Sándor és Walachy Jenő nevezett intézeti növendékeket nevezte ki. Az igazságügyminiszter Szukblits Arthur zalaegerszegi járásbírósi irnokot és Kopácsy Sándor, esak-tornyai királyi törvényszéki irnokot a tapolezai királyi járásbíróshoz, a nagy-károlyi törvényszékhez II. osztályú segédtelek-könyvezetű Szantgyörgyi Sámuel törvényszéki telekkönyvi irnokot, és Kuntits Lázár szabadvai törvényszéki irnokot ugyan-oda bírósági végrehajtóvá nevezte ki.

— **Uj nemes.** A király Szeidl József, az osztrák államvasutársaság tisztartójának, a közügyek előmozdítása körül szerzett érdemei elismerésül a „boksáni” elő-név használhatóságának engedélyezése mellett, saját és törvényes átódai részére a magyar nemességet adományozta, s egyúttal megengedte, hogy nevezett egyén vezetéknevét „Tölgýessy”-re átváltoztathassa.

— **Jótekonyságok.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter a karcsai román stýli templom stýlszerű helyreállítására nyolczszáz (800) frtot engedélyezett. — Az ujszászi plebános 8, s a hévízi plebános 15, összesen

23 frtot gyűjtöttek híveik között a choleraárvák fölségélyezésére. — Kőszeg város részéről a choleraárvák javára 115 frt 63 kr. gyűjtött és helyzetet át a külügyminiszterhez.

— **József főherceg.** Mint évenként rendszeren, az idén is személyesen eszközölve husvétit bejárásait. Tegnap ugyanis Kertész és Eisert urak disztraktárát szerencsétlenül a főherceg — fűnséges neje és a kis főhercegnő kíséretében — magas látogatásával, s látható tettséssel vették szemügyre a gazdag tartalmú díszes raktárt. Ugyanez alkalommal meglátogatták ő fűnségeik Kugler udvari czukrászdáját is.

— **Ingyenes fölvételek.** Dr. Kautz Gyula országgyűlési képviselő s egyetemi rektor ur — mint értesítünk — a nyári félévben ingyenes nyilvános előadásokat fog tartani. Egyiket „az államtudományok és nemzetgazdaságtan némely újabb kérdései”, másikat „a bankügy nemzetgazdaságtani elmélete” fölélt. Figyelmeztetjük reá előre is a közönséget.

— **Adótáblák gyűjtésménye.** Az erdélyi tartományi főszámvevőség által az 1848-ik évig vezetett adótáblák gyűjtésménye, mely eddig az erd. orsz. levéltárban Kolozsvárt őriztetett, e levéltárnak Kolozsvárról Budapestre történt fölszállítása alkalmával a bel- és igazságügyminiszteriumok között létrejött megállapodás folytán, a kolozsvári királyi törvényszékhez tétetett át, s fölügyeletével nevezett királyi törvényszék bízott meg. — Jövőben tehát az ezen adótáblák kiadása iránti megkeresvények nevezett királyi törvényszékhez lesznek intézendők.

— **Adelina Patt,** ki a holnap esti gyorsvonattal érkezik fővárosunkba, ő fölsége által es. k. kamaracéknéssé neveztetett ki.

— **„Egy járásbíró stýlusa”** czim alatt hetekkel ezelőtt, valamelyik vidéki lap után egy nyakatekert magyarsággal írt koldulási engedélyt közöltünk, mely alá egy köztisztelőben álló járásbíró neve volt írva, ki, mivel nem tőle származott a szörnyű stýlusban fogalmazott okmány, nem hagyta magán száradni a szerzőséget, hanem annak gyanúját, egy házzal tovább adva, valamelyik közigazgatási szolgabíróra hártotta. Mi részint discretióból, részint mivel az egész dolognak nem tulajdonítottunk fontosságot, nem neveztek meg a szerzőség gyanújában álló szolgabíró, s azt hittük, az ominosus ügy ezzel véget ért. Legújában azonban teljesen megbízható forrásból vett értesítéstünk földeríti az ügy való állását, s pedig akként, hogy az incriminált koldulási engedélyt sem járásbíró, sem szolgabíró, sem semmiféle hivatalos egyén nem állította ki, hanem az egyszerűen hamis okmány, melyet az illető koldusmesterséget űző egyének állítottak ki az említett járásbíró nevére. Valóban örülünk, hogy a gyönyörűsége stýlus-gyakorlat nem került ki valamely bírói, vagy közigazgatási hivatalból, s így az nem kompromittálja szerzője mellett a magyar hivatalnoki kart; más részt azonban föltétlenül jellemzi közrendezetlenkedést, hogy oly ügyetlen álokirattal, mint az említett koldulási engedély faluzni, sőt varnényeket be lehet járnai, anélkül, hogy az illetők kérdőre vonatának. Jó lenne tehát tñ utólagosan is eljárni az illetők ellen, s ez azt hisszük, épen azon tisztviselőknek van legközvetlenebb érdekeben, kik a koldulási engedély szerzőségével gyanúsítottak. Így az általunk végleg befejezettek tekintett ominosus ügynek tñ meg lesz az a haszna, hogy a koldus mester-emberek nem merik oly bátran hamis privilegium alapján tñni mesteriségüket.

— **Népesedési mozgalom.** A lefolyó héten élve született 306 gyermek, elhalt 304 személy; a születések tehát 2 esetet mulják fölül a halálozásokat. — Az élve születettek közt volt 218 törvényes, 88 törvénytelen; nemre nézve 145 fiú, 161 leány. — Halva született 17 gyermek, köztük 14 törvényes, 3 törvénytelen. — A halottak közt volt 171 férfi, 133 nő, egy éven aluli gyermek 90. A nevezetesebb halálok voltak: tüdőgümő 66, rángások 22, typhus 10, himlő 18, bélfurug 11 esetben.

— Az „Alfonz ur”-ról tegnap este, mindjárt az előadás után írt tárczámban eléledkezettünk megemlékezni a fordításról. Mivel zsurnalisztikánk csaknem általános hibája, hogy az idegen szindarabok fordításáról (a versben irtakat sem véve ki) vagy egyáltalán nem, vagy csak futólag emlékszik meg, — pedig valamely költői mű jó lefordítása nem megvetendő írói érdem még a miénkél gazdagabb irodalmi viszonyok közt is — ketős okunk van tehát pótolni tegnapi mulasztásunkat. Az „Alfonz ur” prózában írt darab fordítója kevesebb elismerésre tarthat ugyan igényt, mint a verses darabok fordító, de a jó próza fordítás is érdem, s ezen érdemről szóló elismerésünket készségesen kiszolgáltathatjuk Paulay Edének, ki az „Alfonz ur”-at elég csinál és simán ültette át irodalmunkba.

— **Bankjegyhamisítók.** Tegnap este — írja a „P. N.” — tíz óra tájban a kőutczában levő koresmába két tisztességesen öltözött egyén lépett be, kik ott vacsorát rendeltek meg. Midőn fizetésre került a dolog, a vendégek egyike egy új 10 frtos bankjeggyel akart fizetni. A vendégülönek azonban föltűnt az új bankjegy, s azt egy másik vendégének megmutatván, kintűnt, hogy a bankjegy hamis. A bankjegyet erre azonnal visszaadta az uraknak, kik erre öt 10 frtos bankjegyet mutattak elő, fölszólítván a koresmárost, hogy válasszon belőlük. Miután azonban a roszt sejtő koresmáros nem fogadta el az ajánlatot, ezüstpénzzel fizettek, s csakhamar tovább állottak. Egy hordár azonban utánuk szaladt, s megtalálván őket egy másik koresmában, mindkettőt letartóztatta. A hamisítók nál nagymennyiségű ezüst pénzt találtak.

— **Rövid hírek.** A mérték hitelesítési intézmény tanyulmányozása végett a tanács, a kereskedelmi miniszter fölszólította folytán, a főváros részéről Taroni Nándor urat, a mértékhitelintézet igazgatóját fogja kiküldeni. — A budapesti mükedvelők egylete által f. é. április 2-án, d. u. 5 órakor a Szerviták templomában Schwaid R. karvezető ur vezénylete alatt Pergolese Stabat materje adatott elő. A magánrészek Axster Paula, Bergel Amália, Holzer Hermína, Raymond Irma, Schnitzer Adél és Wolf Henriette urhölgyek és egyleti tagok által. — A jog és iparügyi bizottság a közgyűlés által Ráth Károly (gyáros) indítványa

folytán oda volt utasítva, hogy a házbérek ügyében szabályozatot dolgozzon ki. Az elnök, Rupp tanácsnok, azt indítványozá, hogy e czélból albizottság küldessék ki, mel is fogadtattott. — Rozinszky Zsuzsanna. Szőnyegi Lajos csillagutczai szatocs fogadott leánya tegnap este véletlenül egy nyitott pinceajtón lebukott és azonnal szörnyet halt. — A budai várból tegnapelőtt éjjel Vác irányában nagy tüzet észleltek. — Egy siketn éma a r e z k é p f e s t ő Gyurkovics Károly temetett el ma délután nagyszámu közönség részvéte mellett. Az elhunyt igen ismeretes és vidorságaért széles körökben kedvelt egyéniség volt. — Rocheforton kívül Pascal Grousset, Gourde, Ballière és még más két communista, kik New-Caledóniából menekültek, New-Castlebe megérkeztek. New-Castle kikötőhely Ausztrália keleti partjain s vasutal van összehötte Sidneyvel. Rochefort Brüsselben telepszik le onnan fogja támadásait intézni a francia kormány ellen, ha egészsége engedi. A „Laterne” hajdani kiadójának most már algha van meg régi rugóknysága. — F. nevű fiatal gabnakeresdő e napokban Győrött öngyilkossági szándékából a sétatéri hidról a Rábába ugrott, azonban Bazsy Imre nevű hajós által nagy erőmegfeszítés mellett kimentetett.

— **A magyar történelmi társulat mai ülése** kevés választmányi tag s csekélyszámu közönség jelenlétében folyt le. Élőbb a folyó tárgyak adattak elő. Fájdalmasan emlékezett meg a titkár Fabó András haláláról, ki buzgó történetbuvár is volt, és a társulat közlönyét több mint 30 önálló czikkkel gazdagította, amiért is érdemei külön czikkben fognak méltattatni.

A pénztárnoki kimutatás szerint a társulat multihavi összes bevétele 675, kiadása csak 109 frt lévén, pénztári maradvány ápril havára (a régivel együtt) 2034 forint.

Uj tagoknak választattak Kómley Pál kir. táblai bíró Budapestben és a vidékről Hornyák Endre, Kanizsai Károly és Jambrecsics János urak. — Radvánszky társulati tag egy állítólag 1260-ból való érdekes okmányt mutat be a Bérczy-féle családi levéltárból. Az okmány az egri képtalan által adatott ki, s egy határozat megengedésére vonatkozik. Minthogy azonban a benne szereplő személyek csak 100 évvel később fordulnak elő a történelemben, konstatáltattott, hogy a főnebbi évszám legalább is száz évre nézve hamis.

Ezután Szilágyi Sándor olvasott föl egy értekezést, melynek czime volt: „II. Rákóczy György fejedelem levelezése gr. Nádasdy Ferencz országbíróval”. II. Rákóczy György erdélyi fejedelemnek a Wesselényi nádorsága idejében a XVII-ik század második felében Nádasdy Ferencz legbizalmasabb embere volt, kit arra használt föl, hogy befolyása által a bécsi udvarnál egedékenységre, majd később, lengyelországi veresége után, szövetségzés létesítésére bírja I. Leopolddal. Ezen válságos idoszakra vonatkoznak azon érdekes levelek, melyek a két államférfiu közt kicseréllettek, s melyek kizárólagosan magyar szövegeket. Nádasdy magyar írásmódja különösen kintűnt tisztasága és erélyes kifejezetei által. Nádasdyt — ki népszerűtlensége dacára derek, önfelelődozó magyar hazafi volt — fejedelem halála után a levelezés miatt pörfefogták, rá akarván bizonyítani ellenségei, hogy általuk titkos árulási tervlétesítésen fáradozott Rákóczyval. A gyanura annál nagyobb látszott az ok, minthogy a levelek közt néhány titkos jegyekkel van írva. Nádasdy azonban kideríté ártatlanságát és hazafiságát is.

Szilágyi a levelek közül többeket fölvolt, s az egész értekezés a „Századok”-ban fog közöltetni.

Nemzeti színház. Ma, ápril 3-dikán zárva.

Törvényszéki csarnok.

Budapest, ápril 2.

(A kőbányai vasuti szerencsétlenség) Ma — mint a végtárgyalás negyedik napján az ítélet következőképen hirdettetik:

Bűnösnek kimondatik a vétkes emberölés és életbiztonság elleni vétségben:

1. Biedermann Gustáv, ki ezért az ítélet jogerejétől számítva két évi fogságra ítéltetik.
2. Lihóczki József, hasonlóan két évi fogságra.
3. Lobstein Jakab egy és fél évi fogságra.
4. Nejedli Gusztáv egy évi fogságra.
5. Sikán Frigyes három havi fogságra ítéltetik.

A többi ugymint Dienel Zsidor, Csader Tamás, Tih József, Burian János, Wamuska József, Wollenhoffer és Breszl a vád alól alanyi tényálladék meg nem állapíthatása miatt fölmentettek. A kérdésben levő károk megtérítése tekintetéből az illetők a polgári pörre utasítottak. Végre az iratok a m. k. közlekedési miniszteriumhoz fölküldetni rendeltettek.

Az ügyészség Lobstein büntetésének kiszabása ellen míg Lihóczki József javára jelenti be a fölbevezést. Hasonlag a többi fölmentett v. állottak ellen.

Táviratok.

Bécs, ápril 1. A „N. fr. Presse” szerint Bismarck herceg betegségéről szármalyó hírek kedvezőtlenek, sőt aggályosak. — Föltűntet okoz a hir, mely Balan brüsseli követ halálát mérgezésnek tulajdonítja. A hullá fölbonzolása elrendeltetett.

Praga, ápril 1. Az Elbepart s a Pardubitz környéken kiapadt a víz, mely 10 lábbal emelkedett a rendes állason fölül.

Berlin, ápril 1. Bismarck herceg születésnapjára számos üdvözlötet, többek közt a bajor királytól egy táviratot kapott.

Páris, ápril 1. Rochefort Brüsselben fog leteleptülni.

Strassburg, ápril 1. Klein nem fogadta el a polgármestert állást.

London, ápril 1. Az 1873—4 évi pénzügyi év fölsége 1.025,637 font, a jövő évi fölsöleget a „Times” 3¹/₂ millió fontra becsüli.

A polgári kereskedelmi társulat márczius 30-án tartott közgyűlésén első elnökül Vetsey Sándor, második elnökül Strasser Alajos és harmadik elnökül Kollarits Ferencz, a vasárnapi-iskola bizottság elnökül pedig Kerstinger István választottak.

A budai közuti vaspálya-társulat tegnap délután, Andorffy ur elnöklete alatt tartott közgyűlésén 53 részvényes volt jelen, kik 1870 szavazatot képviseltek. A fölvoltasolt jelentésből kintűnt, hogy a mult év kedvezőtlen pénzvizonyai, és ezek folytán a közönség csekélyebb közlekedése, e vállalat üzleteredményére is kedvezőtlen befolyással voltak. A személyszállítás után az ó-budai vonal bevétele 91,487 frt 9 kr, a zugligeti vonalé 55,291 frt 75 krt tett, ehhez számítva még a külön vonatokért bevett 1014 frt 26 krt, és egyéb bevételek fejében 3070 frt 29 krt az összes bevétel 153,155 frt 98 krra rugott. A kiadások 131,848 frt 64 krt tettek, és így a tiszta nyeresemény 21,307 frt 34 krt tesz. Az 1872. évi viszonyokhoz hasonlítva, a kiadás 7799 frttal kevesebb volt ugyan, de másrészt a bevétel 15,979 frt kevesbedést mutat. Az igazgatóság jelenti továbbá, hogy a társaság a promotori vonalra végre megkapta az engedélyt, és hogy annak kiépítése czéljából már egy consortiummal meg is kezdte az alkudozást. A jelentés azon reményt fejezi ki, hogy a margitszigeti hid elkészítése és a budai part kiépülése a társaság bevételeire is kedvező hatással lesz. A kimutatott nyereseményt az igazgatóság nem javasolja kiosztani, hanem indítványozza, hogy a társaság 33,942 frt 52 krnyi terheinek részben törlesztésére fordíttassék. Az igazgatóság javaslata elfogadtatik, és a fölmentvény részére megadatik. Végre beadtatván a szavazások 4 választmányi tagra és 5 számvizsgálóra, a gyűlés szétoszlott.

Az első magyar gácorzági vasuton újabb időben a forgalom örvendetes lendületet nyert s különösen az Oroszországból érkező gabonaszállítmányok naponkint több tehervonat közlekedését teszik szükségessé.

A magyar általános hitelbank mérlege elkészült. A főmérleg szerint az összes aktíva 33,492,385 frt 40 kr. A nyeresemény 697,331 frt 64 kr. Ezenkívül a bank- és áruosztályra külön mérleg van 29,622,487 frt 1 kr. öszszeggel fölvéve. Az értékpapír állományösszege 2,755,122 frt 55 kr, miből 1,165,088 frt 50 kr. állampapír 1 mil. 122,221 frt 8 kr. bank vagy iparvállalati részvény. A pénztári mozgalom 230,515,659 frt 24 kr.

A bukott „Deutsch festvérek” nyomdaczég hitelezői tegnap gyűlést tartottak. A bukott czég tartozása 200 ezer frtra megy, melyért a hitelezők legfeljebb 10—15 procentet kaphatnak. Az ideiglenes tömeggondnokot Dedinszkyt kifizetvén eddigi fáradságáért 2500 frttal, végleges gondnoknak Meckler választott, ki előre lemondott minden díjról. Ritka példa.

A vágvölgyi vasut képviselőivel a Nemsova-álaraszorosi vonal engedélyezése iránt a közmunka és közlekedési miniszteriumban tárgyalások folytak, melyek a „Közp. vasuti közlöny” szerint odavezettek, hogy az országgyűlés elé azonnal az ünnepek után fog egy erre vonatkozó törvényjavaslat betérjesztetni.

Alagút Svéd- és Dánország közt. Helsingör és Helsingborg összeköttetésére egy, az Oresund al. t. építendő alagút által Edwards és Petessen Kopenhágában tervet készítettek, mely mind a két érdekelt kormány által nagy pártolással karoltatott föl. Lehet, hogy előbb megszűlelik, mint a Dover és Calais közt rég pengetett alagút.

A kanadai nyugati vaspálya mozdonyokat, — s eddigelé kedvező sikerrel petroleummal futik. Kanadában a petroleum források majdnem oly tetemes bőségben lévén, mint az egyesült államokban, e gyakorlati alkalmazás előre láthatólag nagy mérvű megtakarításokat fog eszközölni.

As első szerbiai bank, melynek részvényeinél a budapesti piac is erősen érdekelve van, a mult héten tartott Belgrádban rendkívüli közgyűlésén s ezen a részvényesek nem épen örvendetes jelentést hallottak. A banknak 200,000 aranyból állott alapitőkéjéből 80,000 darab arany, tehát majdnem fele elvesztett. A gyűlés mégis azt határozta, hogy továbbra is föntartja a társulatot; hanem hogy ez lehető legyen, a külföldi hitelezők részéről a legnagyobb engedékenység és türelem szükséges.

Az Indiában uralkodó éhségről tett jelentésében Northbrook alkirály konstatálja, hogy az éhség által fenyegetett kerületek lakosságának száma 25 milliót tesz, mindamelllett a kormány csak arra szorítkozhatik, közvetlenül az éhhalállal küzdőkön segíteni, és más élelmi szerek kiosztásáról kénytelen lemondani. E czélból a kormány az egyes kerületekben biztosai által a helyzetet megvizsgáltatta s ennek nyomán kiderült, hogy hat hónap alatt két és fél millió ember lesz a kormány segélyére utalva. A rizsszükségletet naponkint és fejenként számítva tesz 240,000 tonnát tesz. Ezenkívül 100,000 tonna az előre nem látott esetekre fog készletben tartatni. Ezen intézkedések költségei az alkirály által három millió font sterlingre tétetnek. Richard Temple kormánybiztosnak Tírhoot kerületből tett jelentése szerint, e kerületben legközelebb egy millió, Sarun kerületben 300,000 s Shahebadban 100,000 ember lesz a kormány eltartására utalva. Február 7-én Kalkuttában az alkirály elnöklete alatt nagy meeting tartott, melyben a segélyalap számára az aláírás megnyitott s az első aláírók egyike a királyné s az alkirály mindegyike ezer font sterlinggel.

A budapesti gabna- és értéktözsderől. Ápril 2-án Gabnában a zsidó ünnepek miatt nem volt üzlet; a tözsden nyugot hangulat uralkodott; magánosok is vásároltak egyetmást; a forgalom jobbára bank és befektetési papirokra szorítkozott; iparpapirokban csekély üzlet volt. Jegyzéseink a következők: szőlőválsági kötvények 70, pesti keresk. bank 6 perc. záloglevelei 85, anglo-magyar bank 32.25—32, földhitelr. 59—58.75, t. karék és hitel 50.75—50.25. Valuták nem változtak, 20 frankos arany 8.94—8.96, ezüst 106, porosz kincstári utalványok 1.67.

Felelős szerkesztő: Huszár Imre.
Segéd szerkesztő: Dr. Kakujay Gyula.

A budapesti áru- és értéktőzsde hivatalos árjegyzései 1874. április 2-án.

Gabona-árak.		Vámmászánkint		Részvények.		Adva		Tartva		Magy. vasuti köles.		Adva		Tartva	
Hang.	font	font	forint	Befiz.	Befiz.	Befiz.	Befiz.	Befiz.	Befiz.	Befiz.	Befiz.	Befiz.	Befiz.	Befiz.	Befiz.
Buza, bányási ó v. uj	83	7.50	7.65	375	Első magy. ált. biztosító-társaság	870	880	500	Első magyar serfőzde	405	410	94.50	94.75		
" " " "	85	7.75	7.80	200	Haza	—	—	200	Sertészhaló	158	160	127.25	127.75		
tiszav.	87	—	—	300	Pannonia	335	340	200	Athenaeum	240	242	855	865		
" " " "	88	7.65	7.75	100	Pesti bizt.	58	60	500	Pesti könyvnyomda	550	560	34.75	35.25		
" " " "	85	7.85	7.95	200	Hunnia	72	74	200	Egyesült magyar gőzhajó-társ.	9	9.25	960	962		
pestm.	87	—	—	300	Unio	180	185	500	Ganzféle vasöntőde	345	350	528	530		
" " " "	83	7.55	7.65	200	Pesti közuti vaspálya	327	329	200	Gschwind-féle szeszgyár	228	230	193.25	198.75		
" " " "	85	7.80	7.90	200	Budai	112	120	200	Börgyár	80	82	2040	2050		
fehért.	87	—	—	200	Budai hegyipálya	55	60	200	Gyapjamosoda	102	105	200	201		
" " " "	83	7.75	9.85	80	Municipális hitelintézet	29.50	29.75	100	Salgó-tarjáni kőszénbánya	100	103	418	420		
" " " "	85	7.95	8.	85	Angol-magyar bank	32.25	32.50	200	Schlick féle vasöntőde	160	164	312	313		
bácskai	87	—	—	160	Magyar általános hitelbank	149.25	149.50	200	Sósuti kőbánya	116	118	143.75	144.		
" " " "	85	—	—	200	Franco-magyar bank	52.50	53.50	500	Első magyar szeszfinomító	160	170	216.50	217.		
" " " "	85	—	—	100	Magyar általános földhitel-társ.	58.75	59.	200	Alagut	79	80	149.50	141.50		
				70	Pesti egyleti bank	41.75	42.								
				50	Takarék- és hitelegylet	50	50.25								
				50	Buda-ó-budai népbank	32	32.50								
				100	Iparbank	48	50								
				200	Budai kereskedelmi és iparbank	185	190								
				500	Pesti kereskedelmi bank	745	750								
				200	Pesti iparbank	370	380								
				100	Budapesti kézművesbank	62	64								
				50	Hivatalnok. hitelegylet I. em.	47	48								
				80	Kisbirtokos. hitelintézet	79.50	80.50								
				100	Országos közp. takarékp. 5%	2200	2225								
				1000	Pesti hazai	152	154								
				100	Budapesti fővárosi	49	51								
				100	Kőbányai takarékpénztár	58	60								
				100	Külvárosi tanárképzőtár	36	38								
				40	Szentendrei takarékpénztár	40	42								
				60	Ujpesti takarékpénztár	38	40								
				500	Árpádmalom	37	40								
				500	Blumféle	265	270								
				500	Concordia	108	111								
				200	Erzsébet	146	147								
				160	Luiza	228	230								
				200	Molnárak és sütők	790	795								
				500	Hengermalom	100	105								
				300	Victoria	635	640								
				100	Első budapesti	18	20								
				100	Budai gyárudvar	420	430								
				1000	Pannonia										

HIRDETÉSEK.

Dr. Schwaiger
növény-kivonata

jótállás mellett négy hét alatt gyökeresen gyógyítja még a megrögzött férfi-tehetetlenséget is; minden más nemző szervi (férfi és női) betegségeket legrövidebb idő alatt. Egy üveg ára 2 ft o. é. használati utasítás és levelezéssel, az őszeg beküldése vagy utánvét mellett közvetlenül

Dr. Schwaigertől
Bécsben, VII. Schottenfeldgasse 60.
A névess lakhely hibátlan és olvasható följegyzése kérések

Magyarországi főraktára

RIES GUTTMANN
cs. kir. szabad. vegyész, az orosz császári udvari szállítmány

biztos hatású patkány, egér, mezei egér, vakandok, svábbogár-irtószereinek
pléhdoboz 1 ft 20 kr és

poloskairtó folyadékának
üvegeje ecsettel együtt 65 kr.
1 étezik **P E S T E N**
KERTÉSZ ÉS EISERT
uraknál
Dorottya-utca 2. sz.
Csomagolási díj 10 kr.

Vidéki megrendelések postai tártár mellett
Imételek engedményben részesülnek.
Főraktárak az ország minden nevezetes városában.

Azon uraságok, kik 10-14 éves gyermekeket és **francia játszótársakat** 2-3 évi szerződés mellett felvételt ohajtanak, szíveskedjenek hozzám fordulni. Szerzek továbbá közvetlenül Svájból **bonne-okat** 12 ft havi fizetéssel, 2 évi szerződés mellett; **szobaleányokat** 12-14 ft havi bérrrel, két évi szerződés mellett a megtérítésével az utazási költségeknek Svájból. Helyszerezési intézetem fennáll már 14 év óta s az egyetlen az egész birodalomban; — nemcsak a mi hatóságainktól, hanem az összes hírlapokban a svájci hatóságok által ajánlva.

A legjobb francia, angol nevelőnőkről gondoskodom van. Értésítések készsége adatomak.

Mely tisztelettel **NEUMANN** helyszerezési irodája Pesten, kigyó-utca 6. sz. **Bizonnyítvány.**

Számos magyarországi egyének, valamint Svájból nevelőnők s bonne-ok gyanánt ide szerződött leányok a közvetítők igaztalan s felkimeretlen bánásmódja elleni panaszaik folytán indítottva érzem magamat, hogy egyrészt ez igaztalan eljárásnak végetvessek, másrészt, hogy a svájci nők sorsán könnyítsek s ezáltal a kölcsönös bizalmat megerősítem; emellett a helybeli hatóság, valamint a közvélemény után is tudakoztam, kinek kezébe lehetne a közvetítő ügyet legbiztosabban letenni, s az általános választás

NEUMANN BERNÁT ur
(Pest, kigyó-utca 6. szam)

tizenkét év óta fennálló elhelyező intézetére esett. Ez intézetet emellett a t. ez. szolgálatnyújtóknak s szolgálatkeresőknek az hozzáadással ajánlom, hogy egyedül ez érdemlő a francia Svájból való egyének ide szerződés alkalmával a t. ez. hatóságok s magánosok legmelegebb partfogását, ami által az is elértek, hogy a mindkét felek közt eddig előfordult egyenetlenségeknek egyszer mindenkorra vége szakad.

KELLER U., Magyarország svájci consulja.

RÁTH MÓR

nemely újabb kiadásai.

B. FÖTVÖS JÓZSEF. Gondolatok. A hátrahagyott kéziratokból bővített emlékkiadás. Kis album-ak. Eötvös legjobban sikerült fényképezett arcképeivel. Halványára papíron vörös szegélyvel. Ára 5 ft. Pompás díszköt. 8 ft.

Magyarország 1514-ben. Regény. 2-dik kiadás. 3 rész két kötetben. Ára 5 ft 60 kr. Angol kötetben 7 ft.

TOLDY FERENCZ. Irodalmi beszédek. Két kötet. Ára 4 ft 40 kr. Angol kötetben 5 ft 60 kr.

Irodalmi arcképek és szakaszok. Ára füve 2 ft 60 kr. Angol kötetben 3 ft 40 kr.

IPOLYI ARNOLD kisebb munkái. 2 kötet. A szerző arcképeivel. Ára füve 5 ft. Angol kötetben 6 ft 60 kr.

SZABÓ KÁROLY kisebb történelmi munkái. 2 kötet. Ára füve 5 ft. Angol kötetben 6 ft 60 kr.

HUNFALVI PÁL. Tanulmányok. Ára füve 2 ft 80 kr. Angol kötetben 3 ft 60 kr.

LUCIUS ANNAEUS SENECA vigasztalása Marciahoz. Fordította Lóráy József. Díszkiadás. Ára 60 kr.

„A római bölcs vigasztaló emlékedő-ét testvérem sirja felett búsongó kedves jó szülőknek ajánlom.” (L. J.)

KÖLCSEY FERENCZ válogatott prózai munkái (Elbeszélések, beszédek sat.) Greguss Agost bevezetésével. Ára füve 1 ft 40 kr. Angol kötetben 2 ft.

Országgyűlési napló, és Wesselenyi védelme. Új kiadás. Ára füve 1 ft 40 kr. Angol kötetben 2 ft.

GREGUSS AGOST tanulmányai. Két kötet. Ára füve 4 ft 50 kr. Angol kötetben 6 ft.

DÓCZY LAJOS. Csók Vigjarek 4 felvonásban. Az akadémia Telegi díjával koszorúzott mű. Ára füve 1 ft 20 kr. Díszkötésben 2 ft 20 kr.

MOORE, HEINE, BURNS költeményeiből. Fordította Szász Károly. Ára füve 2 ft. Díszkötésben 3 ft 20 kr.

BYRON, HUGO VICTOR, BERANGER költeményeiből Fordította Szász Károly. Ára füve 2 ft. Díszkötésben 3 ft 20 kr.

SZÁSZ KÁROLY vegyes kisebb műfordításai. Ára füve 2 ft. Díszkötésben 3 ft 20 kr.

GÖTHE. Faust. Fordította Dóczy Lajos. Díszkiadás. Ára füve 2 ft. Pompás díszkötésben 3 ft 20 kr. Díszkötésben Kaulbach fényképeivel 4 ft.

Francia modor után készült **férfi-ingek**, fehér és színes, vászon, chiffon, fél vászon, angol, oxford- és flanel-szövetekből.

Kész ingekben csakis **fehér chiffon-szövetből** szolgálhatok, minden másnémet mérték után készült.

Angol vászon és francia chiffon (cambrig) **gallér és kézelt.**

Vászon chiffon és batizst **ing-mell** (devents) himzéssel vagy szegélyvel.

Francia batizst, vászon és selyem **zsebbeli** fehér vagy színezett szegélyvel.

Fél és egész **férfi-harisnya** fil d'Ecos, gyapot-, selyem- és gyapjából, legújabb minták és kitűnő minőségben.

Nagy választás **vadászharisnyákban.**

Vászon és chiffon **lábravaló.**

Fill d'Ecos, selyem bál és gyapjú **női harisnya** minden szín- és mintákban.

Legújabb angol és francia divatu **kalapok.** Uti- és vadászó-kalap. Merino és selyem claque (bál hengerkalap). Nyári szalma- és szövet-kalap.

MÜLLER F. A.

(ezelőtt Alter és Kiss)
gazdagon felszerelt

férfi-divatárú tára

BUDAPESTEN:
váci- és régi posta-utca sarkán, Szentkirályi-féle házban,
ajánlja a közelgő tavaszi és nyári idényre dús választéku **férfi-divat-cikkeit.**

Kitűnő szabász vezénylete alatt álló férfi-szabóság.

Mindenemű szilárdhitelű gyárakból vásárolt angol és francia kelmék.

Vidéki megrendelések
utánvét mellett pontos teljesítésére különös gond fordítatik; a t. vidéki megrendelők kéréstnek a kívánt cikkeknek megközelítő árát meghatározni.

Minták készsége bérmentve küldetnek.

Nagy választás uti- és vadász-sapkákban minden idényre, valogatott formákban.

Nyári idényre vászon és selyem foulard **férfi-napernyő.**

Ang. 8, 12 és 16 agn **esernyők.**

Nagy választéku **sétabotok.**

Gyári raktár mindennemű angol, francia és prágai **kesztyűk**ből, ugyint: 1 és 2 gombos férfi prágai kesztyű, valódi jovin, ang. dogskin és ang. cheyrette kesztyű; posztó, zerge- és szarvas-hór vadász- és hajtokesztyű, ezerna, selyem és nyári mosóbőr-kesztyű.

2, 3 és több gombu prágai **női kesztyűk**, selyem fillet- és pluss-kesztyű, női lovagló (stulp) és mosóbőr-kesztyű.

Dús választás mindennemű férfi és női **nyakkendők**ből legújabb mintákban, nyári idényre különösen ajánlható mosó foulard nyakkendők 50 különböző mintákban. Továbbá angol echartok és külső eachener kendők nagy választásban.

Angol és francia **Illatszerek és szappanok.** Valódi Ess-Bouquet, valódi Eau de Cologne. Mindennemű haj-, fog- és körömfékek.